რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარიელნო ყველა კავეყანისა, შეერთდით!

სამშაბათი, 13 მარტი 1918 წ.

ელეფენი

ფასი 20 კაპ.

გაზეთი ღირს: ერთი თვით ₾ 3. 50 კ., ორი თვით 9 ₾., სამი თვით 13 ₾. 50 კ. ექვსი თვით 27 ₾. ერთი წლით 50 ₾. ცალკე ნომერი ყველგან 20 კაპ. საზღვარგარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზეა, ისე მეოთხეზე, პატიტის სტრიქონი—50 კაპ. საგალითოდ განცხადება უნდა მოტანილი იქნას არა უგვიანეს დილის 11 ნახ. ს. ხელმოწერილი წერილები არ იბეჭდება. დაიბეჭდება საგანგებო მასალის რედაქციე არ ინახავს, ავტორიმეს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კორესპონდს.

ბელის მიმწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, почтов. ящ. 199. Редакція „Эртоба". სხვა ადრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადად მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ. Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 58 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 58

ღრმად დამწუხდებულნი დიდი ბარბარე ქურდიანისა, მეუღლე ისაკი, ძმები: დავითი, პეტრე, ლევანი, ივანე და გიორგი, დები: ანნა, ნინო და მართა; რძლები ნინა, ლიზა, ქეთო, ნინო და სოფო ქურდიანნი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასი

თამარა მიხეილის ასულის ჩოფიკაშვილის

უდროოდ გარდაცვლებას. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს ქმეს საათზე, მიცვალებულის ბინაზე, (ბუღლარეთის შესახვევი № 14). დასაფლავება მოხდება 14 მარტს პეტრე-პაველს სასაფლაოზე. წირვა და პანაშვიდი ნიკოლოზის ეკლესიაში. (2—1)

ღრმათ დამწუხრებულნი: მეუღლე გიულნარა კაკიას ასული, შვილები: ივგენია, გიორგი და შალვა კალანდაძეები, კაკიკა ფეიქრი თავის შვილებით ამით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ მათიანში ვერაგულთან მოკლულ იქმნა

ალექსანდრე დიანოზის ძე კალანდაძე

დასაფლავება მოხდება დაბა ჩოხატაურში სამშაბათს 13 მარტს. (1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი ძმები: თეიმურაზ, იაგორ და ტარიელ, რძლები: სალომე, ეკატერინე, და ფედოსი, და ყველა ძმისშვილები ამით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ქ. ბათუმში ვერაგულად მოკლულ იქმნა

ალექსანდრე დიანოზის ძე კალანდაძე

დასაფლავება მოხდება დაბა ჩოხატაურში სამშაბათს 13 მარტს. (1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი: მამა გიგო ბიბეიას ძე, დედა ტასია ლაზარეს ასული თოდორიანი, მეუღლე ნადია, შვილები: მარგარიტა, სერგო და თამარა, რძალი მოდამშო გიორგის ასული, დები: დონა, მარუსა, ძმები: ლევანენი, ისიდორე, კალენიკე, სერაპიონ, ილარიონ და დაი შუშანა, ბაბეი, ბებია, მამიდა, ბიძა ილლინე ბიბეიას ძე, ბიცოლა ეფროსინე, ბიძაშვილები: რეგანი, ოლიფანტენ. ნინა, ნატაშა და ალიოშა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ

ვიქტორ გიგოს ძე თოდრიას

უდროოდ გარდაცვლებას. გარდაიცვალა ქ. ბაკინი რკინის გზის საავადმყოფოში 14 თებერვალს 1918 წ. ძმები გამოსამშვიდობებენ სამშაბათსა (ბუნრაა) ს. ინანოფლები თავის საკუთარ სახლში 15 მარტს. დაკრძალვა მოხდება შაბათს 17 მარტს ს. ერეკეთში მთავარ ანგელოზის ეკლესიის გალავანში.

შაქარი და ნავთი

12 მარტიდან ყველა უფრს საბარათო ბიეროებში დაიწყო ფარიგება მესამე სეზონის სასურსათო (შაქარი, ნავთი და სხვ.) ბარათებისა, **აპრილს, მაისისა და ივნისისათვის**, სახლის კომიტეტები ბარათებს მიიღებენ რიგს გარეშე. ბარათების ბანდეროლი სახლის კომიტეტებმა საკუთრო წარადგინონ ძველი სასურსათო ბარათები, სახლის წიგნები და სახლის სარეგისტრაციო უწყებანი. ყალბი ცნობების მიწოდებისთვის სახლის კომიტეტები სასამართლოში იქნებიან მიცემულნი.

თვითეული სასურსათო ბარათი ღირს 25 კაპ.

(3—1) ქალაქის გამგეობის საბარათო განყოფილება.

ღვინო

ღვინის ბარათებს იძლევიან 2 თვის ვადით. ნოემბრის, დეკემბრის და იანვრის ღვინის ტალონები გამოიცემენ მარტში, აპრილში და მაისში. ღვინის ბარათები მიიღება მესამე სერიის სასურსათო ბარათების (აპრილის, მაისის და ივნისის) წარდგენისთანავე.

(3—1) ქალაქის გამგეობის საბარათო განყოფილება.

განცხადება

თფილისის ქალაქის გამგეობა ამით აცხადებს მოქალაქეთა საყურადღებოდ, რომ ქალაქი შეუდგა მეათე უბანში (ელისაბედის და აბასდუმანის ქ. კუთხის ახლოს) **ბაჭვიანი ბაზრის** მოწყობას. ვისაც სურველი აქვს ამ ვაჭრობისა, საკირო წინადადენენ დაიპარონ საგაჭრო სტოლი; ამ საქმისთვის მათ უნდა მიმართონ განცხადებით ქალ. გამგეობის საამშენებლო განყოფილების კანცელარიას, რაც შეიძლება ყოველ დღე დილის 12—2 საათ. (2—1)

თფ. ქართ. ვაჭრთა და მრეწველთა დროებითი საბჭო

აცხადებს, რომ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს, ვაჭართა და მრეწველთა კავშირის სასარგებლოთ შემოწირულების გაწერა უკვე დამთავრებულია, სიგელი დაბეჭდებულია. ვაჭრები და მრეწველები ვალდებულნი ხართ მათზე გაწერილი ფული დაუფუძნებლივ შემოიტანონ, როდესაც ამ განცხადების დროს, რომელშიც ამ ჩვენი ქვეყანა ისეოდა, ყოველივე დიდგანაკი დანაშაულია იქნება.

გაწერილი ფულიდან ოთხმოცდაათი ასეული (90 პროც.) გადაეცემა ეროვნულ საბჭოს, ხოლო 10 პროც. ვაჭართა და მრეწველთა კავშირს.

დაყენილნი ცნობების მიღება შეიძლება საბჭოს თავმჯდომარე ნ. წულიაანთან და ალმასოლელელ კომიტეტის თავმჯდომარე ალ. ლორთიფანანიძესთან.

ფული უნდა იქმას შეტანილი ამიერ-კავკასიის ბანკში საბჭოს მიმდინარე ანგარიშზე № 346. 4—3

ქუთაისის ქალაქის გაგეგეობა

ამით აცხადებს, რომ **თავისუფალია ქალაქის ინვენტარის ადგილი.** ვისაც სურს ამ ადგილის ალერა, თხოვნა უნდა შემოიტანოს ქალაქის გამგეობაში მდგომარე მარტის 30 რიცხვამდი და თან წარმოადგინოს თავისი „curriculum vitae". ინეენერისათვის საგალდებულია ქართული ენის ცოდნა, მასთან პრაქტიკული გამოცდილება, განსაკუთრებით ქალაქის მეურნეობის დარგში. ინეენერს დანიშნვის წლეულად 6.000 მანეთი (აქედან ძირითადი შტატის ჯამაგირი 3.000 მანეთი და ოთხასად გამოწეული დამატებითიც 3.000 მანეთი). (3—3)

ჩვენი ხალხის საყურადღებოთ

ცხადდება, რომ შემოწირულება საქართველოს ეროვნული ფონდის განსაკუთრებულ

მიზნებისა ეროვნულ საგანგებო თვითმფლობელობა (ზემოთინის ქუჩა, № 11 საკუთარი სახლი) დღეს 11-დან 3 საათამდე.

რევოლუციის დარაჯნი

საბნელეს გასავლისშია დღეს ჩაეარდნილი რევოლუციანი.

ერთის მხრით გარეშე საფრთხე ოსმალეთის შემოსევის სახით საბნელეს განსაცდელს უეზიდეს ამიერ კავკასიის დემოკრატიას. მეორე მხრით შინაური ანარქია, რომელიც ღღითა-ღღე ძალიერდება და იზრდება, ლამობს სათავეში ჩაკლას ყოველგვარი რეფორმა, ცხოვრების განახლება. ეს ორი მტერი—შინაური და გარეშე ერთმანეთს ხელს აძლევს და აშკარათ დგება ორი ბანაკი, ორი მოწინააღმდეგე ძალა: ერთს მხარეზე სდგას მებრძოლი დემოკრატია, ხოლო მეორე მხარეზე შინაური გაბატონებული კლასები და ოსმალეთის იმპერიალისტები. იწყება სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა, რადგან ორივე მხარე კარგათ გრძნობს, რომ ვინც ღღეს დამარცხდება ის სამოდოვოთ ან დიდი ხნით მაინც დარჩება დამარცხებული.

როგორ უნდა იმოქმედოს დემოკრატიამ?

რას გვარჩევენ ჩვენი მტრები?

ოუნანარეს ყოველსა საბნელეზის დაცვაზე ხელს ალებს. მაგრამ ასეთ რჩევას აშკარათ მხოლოდ თითო-ოროლა თავზე ხელდაუდებული ძალეკეთან, რადგან ვინ გაბედავს მოეღს ხალხს თვითმყვლელობა ურჩიოს. ასეთი თავზე ხელაღებულებია ზოგიერთი ბალშევიკები, რომელებმაც ვერე რაჰე ისწავლეს ამ უკანასკნელ ხახეკარ წლის განმავლობაში და ვერე სიტყვების რახა-ალუნა გამოეთხოვენ. აროან სხვა ჯურის ზოლალტენი, რომელნაც ნებსით თუ უნებლიეთ ცდილობენ დემოკრატიისათვის გზა-კეალის ანბეგვა. ესენი არწმუნებენ ქართველ ხალხს, რომ ოსმალეთი მას დამოუკიდებლობას მისცემს და ამიტომ საჭიროა ალარ არის ბრძოლა და მსხეკერლის გალეტაო.

შიგნით ჩვენი მტრები ცდილობენ ანარქიის გამოწვევას და ცხოვრების არეე-ბარეგვას. არას ვიტყვით იმ ნამიარალეზზე რომელთა, ხელობა კაცის კვლა და ძარცვა-გლეჯვაა. მაგრამ საქმე ის არის, რომ ნამარალეს ოდიური ხელმძღვანელენაც გამოუწნეფენ. ესენია ჩვენი კონტრეგოლუციონერი ნაციონალისტები სხვადასხვა ჯურისა. ხოლო გაზეთებს „ვოზროჟდენიე"-ს, „საქართველოს" და „სახალხო საქმეს" ახლა ქვეყნის დაცვის მაგიერ სულ სხვა ს

ბელი მოწონაადგდგე გამოუჩენდა—ზოგი პირდაპირ ეწყვა ალიტაციას სეიმის მიერ გამოცემულ კანონს წინააღმდეგ. ზოგი კიდეგ ფარულად მოქმედებს. **ამათ რიცხვში პირველი ადგილი უპირველს ქუთაისის სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის საგუბერნიო კომიტეტს ეკუთვნის.** „სოციალისტ-რევოლიუციონერი“ **ამ წლის** ათი მარტის ნომერში (№ 97) აღნშნიან ასოეთი ბეკლიეს მიწის მეუშაოსსადი ასეთს მოწოდებას: „აეზანაგეგმ მიწის მეუშაო! სრულიად რუსეთის დამფუძნებელ კრებამ დაადგინა: მთელი მიწა უსასყიდლოთ და უფაფროთ გადაეცეს მიწის მეუშაეს. ეს კანონი საჯაოდებელოოა ყველასათვის, ვინც ბის წინააღმდეგ წავა ის ხალხის მტერია. დაიცავით თქვენი ინტერესები. მოსთხოვეთ ყველას ამ კანონის ცხოვრებაში გატარება!“

7 მარტს გამოიკი ამიერ-კავკასიის სეიმის მიერ კანონი მიწების შესახებ, ათს მარტს კი ქუთაისის სოციალისტ-რევოლიუციონერები მოფწრდებენ ხალხს არ დაემორჩილოს ამ კანონს და საველდმდელთო თვლიან დამფუძნებელ კრების მიერ მიღებულ კანონს. ამ უპასუხისმგებლო დემაგოგებმა უნდა იკოდენ, რომ ამიერ-კავკასიის პატრონნი სეიმი, რომ დამფუძნებელ კრების მიერ კანონის მიღება ჩვენ გაზეთებიდან გეგიგეთ და რაც რუსეთის გაზეთებში იბეჭდება, ის კი არ არის კანონი, არამედ ის, რაც სათანადო მთავრობის მიერ არის მიღებული და გამოცხადებული. ამის არ ცოდნა კიდეგ ეპატივება ქუთაისის სოციალისტ-რევოლიუციონერებს, მაგრამ რას ნიშნავს მათი ასეთი მოწოდება მას შემდეგ, როცა სეიმმა ერთხელ მიიღო კანონი, რომელსაც დღეს ისინი ეწინააღმდეგებიან და სოციალისტ-რევოლიუციონერთა ფრაქციამ სეიმში ამ კანონს ხმა მისცა? ორში ერთი: ან სოც. რევოლიუც. ფრაქცია სეიმში ერთს ამბობს და ცხოვრებაში სულ სხვას აკეთებს, ან ქუთაისური ეს-ერები არ ცნობენ არც სეიმის და არც საკუთარ პარტიის დადგენილებებს. ორთავე შემთხვევაში საეროო ლაგამი ამოიღოს დამნაშავეებს, რადგან წარმოუდგენელია ძალაში შესულ კანონს წინააღმდეგ აგიტაცია დაეფშვნა.

* * *

ნაციონალ-დემოკრატების ორგანონ „საქართველო“ ცოტა სხვანირათ იქცეგა, მან ამას წინათ ურჩია ბლეხებს კანონს კანონიერების ეტიკეტი ჩამოსხესნეთ და დაიტაკეთ მიწები, თორემ მეწუნეგენები დაპირებთნ შეგიქეცენო. დღეს კი (იხ. № 54) სწორეთ იმას წუწნობს „საქართველო“, აჩქარებთ როგორ შეიძლება ასეთი დიდი რეფორმის განხორციელებაო. ის სწერს:

„როდესაც ჩვენი სოციალ-დემოკრატება კანონს სწერდენ მეპატრონენთ ამდენზე მეტი მიწა ჩამოერთვასო, წარმოდგენაც თუ არა ითქმა, რომ ამისათვის საჭიროა ამ მიწების დაწერილებთ დამოჯაკნა და დაგეგმვა, მათი ღირსების და ხარისხის გამოკვლევა. ორმოცი წელიწადია ამიერ-კავკასიის გამოჯანსა ხდება და დღემდის ნახევარი მიწებიც არ არის დაამოჯნული“.

ხომ გესმის, მკითხველო, რას ითხოვს „საქართველო“: ორმოცი წელიწადი მაინც უნდა მოვიცადოთ, სანამ მიწებს დაამოჯნანადეთ და მერე შეიფდგეთ მიწებს ჩამორთმევასო. მაგრამ, ვთქვათ სოციალ-დემოკრატებს ყოველივე ეს მოეპოვებათ, ეს იგი მოახერხეს მიწების გამოჯანა, ძლიერი მთავრობის და წეს-რიგის შექმნა, მერე რა გამოვა აქედანო, კითხულობს „საქართველო“. ფურმეგ ამ რეფორმას „დიდს ალტაკეებით შეუდგება ყველა ის ელემენტები, რომელთაც ყოველგვარი თვეის ქონება ჯარიგაგეს და ამ ეკამთ სოციალისტებს ამიდგით ცხოვრობენ. ასეთი პირები დიდს დახმარებას აღმოაჩენენ ჩვენს სოციალ-დემოკრატებს მიწოს ჩამორთმეგა-დატაკეცებაში, მაგრამ ასეთი წრეებს დახმარება და თანაგრძნობა საკმაო არ უნდა იყოს. როგორ შეეხდეს ამ რეფორმას დანაჩრენი წრეები, მიწაო მესაკუთრეები, თუნდაც გლეხობა, წყრილი მესაკუთრე გლეხობა?“

აი თურმე რაში ყოფილა საქმე. დალოცვილებო, ამდენ მელანს და ქაღალდს რათ ფფუკეებენთ, პირდაპირ გეთქვათ, რომ მესაკუთრეებს არ იაბეთ მიწების ჩამორთმეგა, ოუმცა ეს ჩვენც კარგათ ვიცოდით, ვიცოდით აგრეთვე ისიც, რომ ჩვენს რეფორმას აღტაკებით შეხვდებიან უმეტესწ�გლეხები, ბოლო მეამულლეები ტ მათი დამცველი „საქართველო“ შის დასამარხეს შეეცდებიან. ამიტომ ტყვილა სწუხდეგა „საქართველო“, როცა წერილ მესაკუთრე გლეხებს აშინებს: სოციალ-დემოკრატები ღალეს შვიდ დღესენაზე მიტი ვიასაც აქვს, იმას ჩამოართმევენ და შემდეგ დანაჩრენებაც მისდგებინთ. გლეხები ეტყვიან ნაციონალ დემოკრატებს: როდის იყო, რომ თქვენ ჩვენთვის ზრუნავდითო.

უნდა ვილაპარაკოთ!..

სასურსათო ორგანიზაციებმა დიდი სამსახური გაუწია ფეხმარტიას დღეგანდელ კრიზისის დროს. თუ არა ეს ორგანიზაციები, ვინ იცის როგორ გამწვავდებოდა სასურსათო კრიზისი ჩვენში, როგორ კატასტროფიულ ხასიათს მიიღებდა იგი.

ტრანსპორტის არეე-დარეგამ ძალზე შეიფერხა ჩვენში სურსათის შემოტანის საქმე. აქ სურსათის აბსოლიუტურ ნაკლებობამ იჩინა თავი. ცხადია, ასეთ პირობებში თუ სახოგადოებრივი ორგანიზაციები არ ჩაერეოდა საქმეში, თუ ერთი მხრით არ ითლაგებოდენ საეკუთ�აენებები და მათ მიეცემოდა საშუალება თვითსუფთათ თარეშისა, ხოლო მეორე მხრით არ იქნებოდა მიღებული ზომები სურსათის შემოტანის საქმის გასაუმჯობესებლათ,—სასურსათო კრიზისი კიდეგ უფრო გამწვავდებოდა და ჩვენ საბედისწერო მდგომარეობაში ჩავიყრებოდნით.

მაგრამ სასურსათო კომიტეტების მუშაობამ, სურსათის თანასწორად განაწილებამ და მის შემოტანაზე ზრუნვამ რამდენიმეო შეამსუბუქა კრიზისი. სწორეთ ამ გარემოებას უნდა მიეწეროს ის, რომ ჩვენ დღეს კიდეგ მოგვეპოვება მცირეოდენი სურსათი მაინც. ამ ორი აზრი შეუძლებელია: სასურსათო კომიტეტების მნიშვნელობა დიდია, მათ თვალსაჩინო როლი ითამაშეს სურსათის საქმის მოწესრიგებაში.

ვინ არ იცის, მაგ. როგორ თავდადებით მუშაობდენ თფილისის საგუბერნონო და ქალაქის სასურსათო კომიტეტები. როცა რკინის გზით სურსათის შემოტანა ნაშეუძლებელი გახდა, თფილისის საგუბერნონო კომიტეტმა ქალაქის გამგეობასთან ერთად მიიღო ზომები, რათა მოეწყო სურსათის შემოტანა ჩრდილოეთ კავკასიიდან საკარიგელოს სამხედრო გზით. მკითხველებმა ისიც იცით, რომ ამ საქმის მოწესობამ იმსხეერპლა სუფეთესო საზოგადო მოღვაწეთაგანი გ. დალაქიშვილი. ერთი სიტყვით, სასურსათო კომიტეტების მნიშვნელობა დღეს ყველასათვის აშკარა უნდა იყოს. ყველა შენებული მოქალაქე, რეგოლიუციის ერთგული დამსპარნან უნდა უწევდეს მათ და ხელს უწყობდეს მოვალეობის ასრულებაში. ამას მოითხოვს რეგოლიუციის ინტერესი, ამას მოითხოვს თვით ჩვენი მდგომარეობა—ვამოკვეთეს საქმის გაუმჯობესებისა.

მაგრამ ამის მაგიერათ ზოგიერთი პირები აშკარა აგიტაციას ეწევიან სასურსათო კომიტეტების წინააღმდეგ და მათ ბრძოლას უცხადებენ. ჩვენ კრიტიკას არ უარვყოფთ, მაგრამ კრიტიკაც არის და კრიტიკაც. ჩვენ არ შეგვიძლია შეგიწყნაროთ ისეთი კრიტიკა, რომელიც აშკარა პროვოკაციის ხასიათს ატარებს.

„სასურსათო კომიტეტებში მოკალათებულია გამდიდრების ცინთ გატაცებული ადამიანები; ისინი მხოლოდ თავის თავზე ზრუნავენ, მათ ყველაფერი საკმათო აქვთ, გამდიდრდენ კიდეგ ბევრმა სახლებიც შეიძინა. ქალაქში ფქვილი ბევრი გადამალეთი, მაგრამ სასურსათო კომიტეტის წევრები ქრთამებს იღებენ და აპატიოთ ლტებიც თარეშობენ. სასურსათო კომიტეტებმა დაგვიტანეს, მოსპეი ეს ბარათების სისტემა, მიეცეთ ყველას ნება თავისუფლათ შემოტანოს სურსათი, გაიუქმეთ სასურსათო კომიტეტები და ჩვენ ყველაფერი ბევრი ეეეეშენა,—თეფრი პური, ბორცვრიმე და სხვ.“...

აი, ასეთ ხმებს ავრცელებენ ზოგიერთი ვაკბატონები, რომელნაც ქუჩა-ქუჩა დადიან ხალხის ასაღიელებლათ. ეს ასეთი ბრალდებებს ყოველნენ ისინი სასურსათო კომიტეტებს.

ეს არ არის კრიტიკა. ეს რეგოლიუციის მტრების მიერ გაანარეს შეთხზული ფიზიკა რეგოლიუციონერ ორგანიზაციების წინააღმდეგ მიმართული.

და მართლაც, თუ კი მათ იციან, რომ სასურსათო კომიტეტის რომელიმე წევრი ქრთამს იღებს, შეთანხმებულობას უწევს სპეკულიანტებს, თუ კი მათ იციან, სად აწყვეთ გადამალული ფქვილი და სხვ.—რათ არ აცნობებენ ამის შესახებ, სადაც ჯერ არს, თუნდაც ალმასრულებელ კომიტეტს ან სასურსათო საქმის კომისიარს? ეს ხომ ყოველი პატიოსანი მოქალაქის მოვალეობაა. და თუ თქვენ ამას არ შეეშინთ, მოგვეცით ნება თქვენ ბოლო ფამოყენებულ ბრალდებებს ქვენა ბრძანებებთან გამოწვეული ცილისწამება ეწოწოდოთ.

ჩვენ ვიცით, რომ სასურსათო კომიტეტებს დღეს მეტოთ მძიმე პირობებში უხდებთ მუშაობა. ცხადია, მათ არ შეუძლიათ სურსათის აბსოლიუტურ ნაკლებობის ბოლო მოფერონ. ამის მიზეზი უფრო ღრმაა, ამს საერთაშორისო ომის მიერ შექმნილ პირობებში აკეს ფესვები გადგმული და რომელი ტკუთხ მყოფელი ადამიანი მოსთხოვდა სასურსათო კომიტეტებს ამ მიზეზის მოსპობას. სასურსათო კრიზისსა ხომ რეგოლიუციის დაწყებამდეგ იჩინა თავი, ძველი წყობილების დროსაც ხომ გაანიგადოდით ჩვენ სურსათის ნაკლებობის, რეგოლიუციის სპეციფიურ თვისებას არ შეადგენს სურსათის ნაკლებობა. პირიქით, რეგოლიუციამ მოგვეცი ჩვენ შეძლება შეეგზარძოლოთ ამ მოვლენას და შეეამციროთ მისი გამანადგურებელი გავლენა. ეგ ის ხდება კიდეგ დღეს სასურსათო კომიტეტებს და სხვა რეგოლიუციონერ ორგანიზაციებს საშუალებით. და ვინც ამ ორგანიზაციებს ებრძვის, იგი შეგნებულთ თუ შეუგნებელთ ხელს უწყობს სასურსათო კრიზისის გამწვავებას და მით ძირს უთხრის რეგოლიუციას, საზნილ საფრთხეს შეზადებს მას. შესაძლებელია ესა თუ ის პროოოკენი ვერ იდგეს თავის დანაშნულების სიმღილეზე, ვერ იჩენდეს იმდენ ენერგიას, რომ ყველაფერს გაუწდეს, მაგრამ ეს როდი ნიშნავს თვით ორგანიზაციის უვარგისობას, ეს ის ოდენ გვაძლევს ნებას ბრძოლა გამოოუცხადოთ თვით ორგანიზაციას.

სასურსათო საქმის მოწესრიგების აუცილებლობა ადრეეე იგრძენეს დაწინაურებულ ქვეყნებში. ყველას თვალწინ უდგას ამ მხრით გერმანიის მაგალითი.

და როცა ჩვენში ირაზმებიან სასურსათო კომიტეტების წინააღმდეგ, რეგოლიუციის კეთილდღეობა მოითხოვს ამ ვაკბატონების ალაგმვას. ვინც ავრეკლებს ხმეს სასურსათო კომიტეტის წევრები ქრთამებს იღებენ, თვით პური მიირთმევენო და სხ.—მან ან უნდა დაამტკიცოს თავის ბრალდება, ან ხმა ჩაიკმიდოს.

ჩვენ სრული საბუთი გვაქვს ვფიქრობთ, რომ ეს ვაკბატონები (ცდილობენ სასურსათო კომიტეტების სახელის გატეხით სპეკულიაციას ეეეწეწონ ხელი. და თან ხალხში რეაქციონერი სულის ქვეყნება გამძლიერონ. ამ რიგათ მათ ორი მიზნის ერთად მიღწევა სურთ: რეგოლიუციის დამხობა და სასურსათო საქმის სრული არეე-დარეგა. შეუფუნეთ ელემენტები ამ პროოოკაციაოოდ ხმეს თავის უკიდეგნარობით ამეორენენ და ასე მოოოოკ ე ადამიანთა მუხანათურ განზრახვებს ხელს უწყობენ.

დროა ასეთ პროოოკაციას ბოლო მოეღოოს.

ვ. ნიკეფარაძე.

კავკასიის ფრონტი

10 მარტის თარიღით გამოგზავნილი მოხსენენის თანახმათ მდგომარეობა ასეთი იყო:

ზაგი ზღვის პირად სულთან-სელიმის თვის მიმართულებით გაგზავნილ ჩვენს რაზმს ოსმალოო „ჩეტნიკებმა“ სროოო ოუტეხეს.

მაჯახეთის ხეობაში ალმოჩენილ იქნენ შეიარაღებული აკარლები.

კრიფეურის სამხრეთით ადგილობრივ მცხოვრებთ შეტაკება ჰქონდათ ქურთებთან. ქურთებს მათ დიდი ზარალი მიაყენეს.

ქურთთა შეიარაღებული ბრბოები ალმოაჩენეს ჩვენმა მზვერავებმა ზარაბანის რაიონში.

ფრონტის სხვა ადგილებში ცვლილება არ მომხდარა.

ამიერ-კავკასიის ამბები

ბაინდოვი. (დეკემბრ). 10 მარტის გაზეთებში მოთავსებული ცნობა სინამდვილეს არ შეესაბამება, არ მოიხდარა შეტაკება ქართველ—სომხებსა და მუსლიმანებს შორის. არ ყოფილა და არც არის არაავთარი შეტაკება არც ბორჯომში, არც აწყურში. ზოგიერი გაუგებრობანა კი ჰქონდა ადგილი. ებასთუმნელად მიმავალი გზა ახალციხეზე თავისუფალია ებასთუმნელად დემეზი მოვიდა, რომ აქ სრული სიმშვიდეა.

გენერალი არეზეკეანიძე.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მთავარ კომიტეტის თავმჯდომარე მალანია და ტენნენკერ კომისიის თავმჯდომარის კანდელაკისაგან ამიერ-კავკასიის კომისარიატმა შემდეგი დეპეშა მიიღო:

„მთავარ კომიტეტის საგანგებო ტენნენკერმა კომისიამ შეადგინა სამშვიდობო დელეგაცია, რომელსაც მოსაპარაკებლა უნდა გაეგზავნა ქურთებთან რკინის გზაზე მოძრაობის უსრუნველყოფის შესახებ. მოლაპარაკების შემდეგ ქურთები შეპპირდენ დამშვიდებულიყვნენ, უკეთუ მისცეთ მატარებლებიდან სროლას არ ეროეს ადგილ. ამის შემდეგ მთელი დელეგაციის სადგურ ალეგანლეზე დაიპყრა პოლკოვნიკმა ვეძელოვმა. რკინის გზის დემოკრატია არ მოითმენს დელეგაციის ასეთ დამცირებას და სასტიკ პროტესტს აცხადებს ასეთ ძალმომრეობისათვის. მნიშვნელოვან მოვლენებს ველოდებიან ამ ორ რომ ამით მატარს ხელი არ შეუწყონ თავს იკავებს და არ აცხადებს საყოველთაო გაფიცვას. დამეკვალთებთან გთხოვთ მოითხოვოთ დელეგაციის განთავისუფლება და დამნაშავეები დასჯოთ“.

საზღვრ მოლაპარაკებენ

ტრაპაზონიდან თფილისში დაბრუნდენ საზღვო დელეგაციის წევრნი ჰაიდარიეი, ლისხიშვილი და კაჩაზენი. დელეგაციის წევრნი მოხსენენის გაკეთებენ სეიმში, რომლისგანაც დამატებით დირექტივებს მიიღებენ, და ისეე დაბრუნდებიან ტრაპეზონში. როგორც ეხლა ირკვევა, ოსმალთა დელეგაციი მოლაპარაკების გაგრძელებელთან ძირითადი პირობათ აყენებს დაუფლებენლ ბოლოს ბოლოს ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობას.

რაც შეეხება ბათუმს, ყარსის და არდაგანის შესახებ საკითხს ბრეტ-ლიტოვსკში დადებულ ხელშეკრულების თანამხად გადაწყვეტილათ სთვლიან, რადგან ეს ხელშეკრულება დასდო რუსეთის ცენტრალურმა მთავრობამ და საგალდებულოა კავკასიისთვის, როგორც რუსეთის ნაწილი. ამ გვარათ, ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის ვამოცხადებას ამ ადგილების ჩამორთმევის საკითხთან დამოკიდებულება არა აქვს.

ახალი ამბები

მთავრობის შედგენა. როგორც ვიცით, ე. ს. გეგეკკორის სეიმის მიერ მინდობილი ჰქონდნა შედგენა მინისტრთა კაბინეტი. როგორც გამოირკვა: ეს კაბინეტი შესდგა შემდეგი პირეგნიდან: თავმჯდომარე და ოგუეი სამხედრო. ეგ. ჯ. გეგეკკორი, შინაგან საქმეთა ნოე ჯ. რამიშვილი, საგარეო კაკაკ ი. ჩხენკეიანი, მიწათ-მოქმედების ნოე ხოკერეიეი, საფინანსო კაიზრეკიანი, განათლების უსუბ-ბეკოეი, მინისკეთის მელიქ-ასლანოეი, საიუსტიციო ხან-ხოიანეკ, სასურსათო ა. ი. ბატისოეი.—საგაჯრო სამრეწველო, გაჯოინსკეი,—საზღვაო—ბეგეი, შრომის—ტერ-გაზპრიანი საბელშეფოო მეფარველობის—გადფინოეი, კონტროლიორი—ბაიდარიეი და უსარტფელო კანაზ-ნუნეი.

თფ. მუშათა და ჯარისკაცთა დეპ. საბეჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა მოხდება ოთხშაბათს, 14 მარტს საღ. 7 ს. სასსხლის თეორ დარბაზში.

◆ საკართველოს ეროვნულმა საბჭომ გაგზავნა დელეგაცია მანგლილში ინეფარ მდგომარეობის გამოსარკვევად და მცხოვრებთა შორის მეზობლურ კეთილ განწყობილების დასამყარებლათ.

◆ ქალაქის საბჭოს იფრიდიელ კომისიამ შეიმუშავა გეგმა მომრიგებელ სასამართლოების რეორგანიზაციისა. გაწბრახეფთა არსებული 25 მომრიგებელი სასამართლოების უნენეის მაგიერათ, თფილისი გაჰკოს ხუთ რაიონსთ. თითო რაიონში რამდენიმე მოსამართლე იქნება, რაც ხელს შეუწყობს საქმის სწრაფ და ნორმალურ წარმოებას, რადგანაც ყველა რაიონში სხვადასხვა ეროვნენის მოსამართლენი იქნებიან ანდა მცოდნენი ადგილობრივ ენებისა.

◆ ტრაგვიის ხარგაბ-ალრიცხვა. 1918 წლის ხარგაბ-ალრიცხვაში ნავარაუდეეი იყო, რომ ტრაგვიის დღეში 22 ათასი ბანეთი შემოსავალი იქნებოდა, როგორც გამოირკვა, დღეში 17 ათასს. მანეეამდე ძლიელ აღწევს შემოსავალი. თუ ასე გაგრძელდა, მაშინ ერთ წელიწადში ნაეხეკარი მილიონნი მანეთამდე ზარალი ექნება ტრამვაის.

◆ ქალაქის სასურსათო გამგეობამ უკვე დაიაშდა შაქრის ახალი ბარათები აპრილის, მაისის და თიმბათვის. ბარათებს ამ დღეებში დაურიგებენ სახლის კომიტეტებს. სახლის კომიტეტები ვალდებულნი არიან წარადგინონ სია მცხოვრებლების, ძველი ბარათები შაქრის და სახლის ნეგენი.

◆ სახალხო უნივერსიტეტში 16 მარტიდან ოშკოვი წაიკითხავს სამ ლექციას პროფესიონალურ კავშირთა მოძრაობის შესახებ.

◆ მეფუტკრეობის და მებრეშუმეობის კურსები თფილისში გიახსნება 16 აპრილიდან, მსმენელი 40 კაცამდე მიიღებენ. ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდე კავკასიის მეფუტკრეშეფეთა საზოგადოებაში.

◆ მილიციის უფროსის განკარგულებით თოფის დაკარგვისათვის დათხოვნილად იქნა სამსახეურიდან პირველი უბნის უმცროსი მილიციონერი ჩვეობაძე. ამ მიუსაჯეს 3 თვით ციხე.

◆ ბათუმიდან კომისარიატის ატაჩინენენენ, რომ 11 მარტს საღამოს 9 საათზე ქალაქში ვიღაც მორო-მოიმქეედნ ბოგაკლა ოდელის კომისარი კრინინკეკო. გამოძიება სწარმოეს. მკვლელები შეუპყრიათ.

◆ ამიერ-კავკ. მთავრობას სთხოვს ფოთის ქალაქის თავის მოადგილე კორძაია, რომ რადგანაც ფოთის ნავსადგურს და მის საგარეო ფლოტს დიადი მნიშვნელობა აქვს ამიერ-კავკასიისთვის გთხოვეთ საჩქაროდ განიხილოთ და გადმოგვიცეს ქალაქის განკარგულებში უმატორნოო დატოვებული ფოთის ნავთსადგური და საგარეო ფლოტი.

◆ არტაანის ოლქის ქრისტიან მცხოვრებთა დელეგატები ჩამოვიდენ თფილისში 11 მარტს და სთხოვენ მთავრობას დახმარება გაუწიოთ მხრის ეეაკუაციის მოხდენაში. დელეგატებმა ინახოეს მთავრობის წარმომადგენელი ეგ. გეგეკკორი, რომელმაც აღუთქვა ყოველივე დახმარება.

◆ ქრება. 13 მარტს საღამოს 6 საათზე, ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში, დანიშნულია სოციალ-დემოკრატ. მენშეეკების, ქალაქის მოსამსახურეთა და მუშათა კრება. დღის წესრიგია: ოქმი წარსული კრებისა, კავშირის წესდება, არჩევნები პროფესიონალიერ საბჭოშა, ქალაქის თვითმართველობის აღმასრ. კომიტეტის წევრთა არჩევნენები, დამატებითი არჩევნები ბიუროს წესდების, მიმდინარე საკითხები.

◆ წარმოდგენა. დღეს, საღამოს სახალხო სახ. აონ. ქორო. წარმოდ. მმართ. წრის ბიერ წარმოდგენილი იქნება „სოფელის გმირები“. დასაწყისი საღამოს 7 საათზე. ადგილების ფასი სახალხოა.

◆ დღეს, 13 თებერვალს დღის 2 საათზე ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკის ზენრობაში (ფრეიჩინსის ქ. № 1) დანიშნულია ეროვნული საბჭოს სახალხო მეურნეობის სექციის სხდომა. კრებაზე გასარჩევი საფურადღებო კითხვები. წევრებს სთხოვენ უსათუოდ დაესწრონ.

თფ. მუშ. და ჯ.-კაცთა დეპუტატების საბჭოში

(10 მარტის სხდომა).

10 მარტს მოხდა თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს სხდომა **ვლ. რებროუნის** თავმჯდომარეობით.

საბჭომ დაადგინა აღმასრულებელ კომიტეტში არჩეულ იქნას 75 კაცი. ს.-რიგ—ეგნი სახელით ვ. რებროუნი აცხადებს, როცა აღმასრულებელ კომიტეტში განზრახული იყო 60 კაცის არჩევა, მაშინ ჩვენ 10 ადგილი დაგვითმეს, ახლა კი მოვითხოოვთ 15 ადგილი მოგვეცეს ალმასრულებელ კომიტეტშეო. აკ. პაპავა ს.-ფედერალისტების სახელით მოითხოოვს 3 ადგილს. სულ კი საბჭოშეი ს.-ფედერალისტებს ყაეთ 10 წარმომადგენელი.

ვ. ჯაფელი აღნიშნავს, რომ ჩვენ აღმასრულებელ კომიტეტის წევრთა არჩევნენების დროს ვხელმძღვანელობდეთ კანდიდატის პირადი ღირსებეთა და არა ფრაქციული მოსაზრებითო. შემდეგ ორატორი ეხება ს.-რ—ების განცხადებას და ამბობს, რომ ს.-რ—ების ძალა თფილისში მეტათ სუსტია, ისინი ხშირათ იცვლიან თავის ტაქტიკას. როცა თფილისს ემუქრებოდენ ფრონტიდან მომავალი ეშელონები და ქალაქის დასაცავათ პროფინციიდან ჩამოვიდენ წითელ გვარდიელები, ჩვენ კარგათ გვახსოვს, როგორ გაილაშქრა წითელ გვარდიელების წინააღმდეგ ს.-რ—ების ცენტრალურ ორგანონ „ზნამია ტრუდა“. არ შეიძლება მათ მიეცეთ 7 ადგილზე მეტი აღმასრულებელ კომიტეტში. მაგრამ ამ შემთხვევაში ს.-რ—ები იმეტერებიან, ჩვენ სავსებით დავსტოვებთ აღმასრულებელ კომიტეტსო. ეს არ არის დემოკრატიული და რეგოლიუციონერი მოქმედება. თუ ისინი დასტოვებენ აღმასრულებელ კომიტეტს, ეს მათთვისეე იქნება უარეესი. რაც შეეხება ს.-ფედერალისტებს, ისინი არაეითარ ძალას არ წარმოადგენენ და არაფრ თუ სამს, ერთ ადგილოსეე ვერ მიეცემთ აღმასრულებელ კომიტეტში.

ს.-რ—ები დასთანხმდენ 10 ადგილზე.

საბჭომ უარყოფა ს.-რ—ების და ს.-ფედერალისტების მიერ წარმოდგენილი სია და მიიღო აღმასრულებელ კომიტეტის ბიეროს მიერ შემუშავებული სია. აირჩიეს აგრეთვე სამი ს.-რეგოლიუციონერი (ოსიპოოეი, ენნრმანი და ყიფიანი), როგორც ენერგიული მოუშვეი ადამიანები. ს.-ფედერალისტებმა მოითხოოეეს ამავე მოსაზრებით აკ. პაპავას არჩევა, მაგრამ საბჭომ არ აირჩია ს.-ფედერალისტების კანდიდატი.

ამნაირათ, საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში არჩეულია: ნოე ჟორდანია, სილობასტრო ჯიბლაძე, ირაკლი წერეთელი, არ. ზურაბოეეი, გ. მახარაძე, ჰ. აზატიანი, რ. არსენაძე, კ. გვაინკლაძე, ალ. ლომბათიძე, ვ. ჯუფელი, გ. ცინცაძე, ი. ქარცივაძე, გ. ერიაე, ალ. ჭიობეეიროვი, ა. მაისურაძე, ს. ვეიეშჩაკი, ალ. დგებუაძე, ნ. კახიანი, ი. ბადრიძე, ეილენინი, ფ. დენსოოეი, ჩერნნშოვი, ჰ. ბნოეეეი, მ. ზაზშვილი, ნ. სტოიდკოეკეკი, მ. ვერიანინიე, ბ. მიკიირეუმოეი, ლ.ორიოა, არ. ეერსიეიანი, მ. ეანდოოიანი, ი. ტრეეიმანი, ვ. რებროუნი, ვ. მეეეოდაე, ვ.ბაკ-ეიძე, მ. ეესეი, შალიკეიანი, ფუშტრიოეეი, ვ. ბელიიოვსკეი, ს. ფოთაე. კიატაკეეანი, ი. ცინცაძე, ს. ჩემოდანოეი, ი. მეეერელშეეეი, სიეეეე

ბით მეორე—დემოკრატია ილაღატს არიგის აპატიებს, მესამე—აზიურ დესპოტიზმს ის ვერსად წაუვა. ეს რეტინი კარგათ იცნობს სოციალისტებს და მის წეთილ სიფრთხეს. თვით აზიელთა ტემპერამენტი და ზარიანი სიფრთხეს ორიკეცებს. ამის მაგალითი ჩვენ ვიხილეთ ოსმალეთის და სპარსეთის რევოლიუციის ისტორიიდან.

თუ ვიცით, ეს ჩვენ, ასრეთი იციან სულთანის მთავრობამ, ამიტომ ჩვენი დეფეა და განადგურება,—აი რა იქნება მიზნები აზიურ დესპოტიზმისა. ასეთი მდგომარეობა გვიკარნახებს ამ საკვალილი, ან გამარჯვება, ვინაიდან პირველი აუცილებელია, თუ ვერ შეიქმნით ძლიერ ფრონტსა.

ლაჩარული სიკვდილი-კი ჩვენ შეამოგალოს არ სჩვე

დამცველი ჯარი მზოლოდ ქართველებისაგან შესდგება.

ისმაილ კიაკეზაშვილი.—სომეხებს და თურქებს ერთმანეთში სისხლი აქვთ. სომეხები ჩვენ თურქებით გვოლიან. გვეშინია, სომეხს ჯარისკაცებმა პროფოკაცია არ მოგვიწყონ. თუ ეს მოხდა, ჩვენ იძულებულნი ვიქნებით იარაღით თავი დავიცვათ, ხოლო ეს დანაშაულობათ არ უნდა ჩავიდეთ.

თავმჯდომარე. (მომართავს დელეგაციას). ამ გვარი მავნე ხალხისგან თქვენ, ქართველებმა უნდა დაგიცვათ თუ ეს ბანდა ჩვენ ფიცს ვალდებულ, რომ თუ ვინაცობაა ისმაილებმა გამბარჯვეს, თავს გამოვიდებთ, რომ ქრისტიანი ქართველები დავიცვათ.

ხუნენ აღა ხალვაში.—აკარჩეს ჩვენ ჩამოგზავნილი ამ შემდეგ, რაც ინამთ ლაპარაკი გაგაკეთეს. მაგრამ, სამწუხაროთ, ჯუშნ ბათუმიდან გამოგზავნილნი ჯარისკაცებმა ორ ალგას ჩხრეკი მოახდინეს. ჩვენ ვკნდეა გვეგოოთ, ვინ ვეიწუოს ამ პროოოკაკეას. ამან ფიცს ბარდა კიდევ ეჩნი ცხვრები დაუკვლებიათ გურიაში. რატომ გვიშვრებიან ყოველივე ამას?

ხასან თნილაიშვილი. ამას წინათ ოფლეგატათ ქობულეთიდან წავედით აპარაში. იქ ვნახეთ ჩვენ ოსმალეთის ოფიფერი, რომელმაც გვითხრა, რომ ის გერმანიაში ნასწავლია. ქობულეთში იარაღი უნდა მიიღოს ჩვენგან და გვეკრქნი ამოგვდგეს. ჩვენ ეუპასუხეთ: „ჩვენ ერთი მხრით გაგაკოს საქართველო, მეორე მხრით ბათუმის ციხე-სიმაგრე, მესამე მხრით ზღვა, ხოლო მეოთხე მხრით მიეტი. თქვენ გურჯეს გვიწოდებთ და ამავე დროს გვეუნებით იარაღი აიღოთ და ქართველების სისხლი დაიღვაროთ. ჩვენ გადავჭრათ გეუნებინთ, რომ ჩვენ ვართ გურჯები და ქართველების სისხლს ვერ დაიღვრით. ამაეე დროს არც თქვენ გაგიწევთ წინააღმეფეგობასეთ.“ მე, „გაგაკოლებას ორტარო, ვერ გაგხდები აკარილებას ამხანაგი, იმიტომ რომ მე იქ დაენინახე ქალი წესჩერილობება. საწყალი, გატყვიებული ხალხი მოხერთი ქედს იხრის ჯანალ ბეგის წინაშე. მე ჩემი თვალით დავინახე. ჯამალ-ბეგის დაჭაშვები როგორ აწყვიდეს სილას აკარჩეს. მოხუცებულნი გვეუნებენთ, თითქო რჯულის დაცვის მიზნით საჭირო იყოს ოსმალეთთან შეერთება, მაგრამ მე მოუწოდებ ახალგაზრდებს ნუ დაუკერქნთ მოხუცებულო, შეეერთოდთ და გვეოდნი ამოვედგეთ ჩვენს მოძმე ქართველებს. (ტაში. მოხუცი უკმაყოფილება ეტყობა).

ოსმან ბახილაძე. ეიცით, რომ ჩვენ და ქრისტიანი ქართველები ძმები ვართ. თათაროული ჩვენ არ გვეკმის. ჩვენი სამშობლო ენა ქართული ენაა. ვეთანხმებით, რომ ოსმალეთი წაგვაჯარეს ჩვენ თავისუფლებას. ჩვენ არ გიღალეტებთ, მაგრამ თქვენც დაგვიფარეთ ყოველგვარი პროვოკატორობისაგან.

სულეიმან-აღა მენეფე ოღლი. ჩვენგან თქვეს სრული იმედი უნდა გქონდეთ. ჩვენსა და აპარას შორის დიდი განსხვავებაა. ჩვენ ხალხი უსწავლელია. ჩვენში რომ მეტი სკოლები ყოფილიყო, ეხლა ამდენი ლაპარაკი ალარ დაგვჭირდებოდა. ეხლა თქვენგან მოველთან ნუგეშს და შველას. გვიჭერეთ ადგილი. სავოსხოს დროს ხად დაბიზნოთ ცოლშვილი. ჩვენ ქრისტიან ქართველებს ვერ მოგშორდებით. და თუ გეოდნა ოსმალეთსა, ჩვენი საქმე წასულია. გთხოვთ დაგვიფარეთ როგორმე ოსის საშინელებისაგან.

ბეგნა მარგალიტაძე ცეხერების დაპეტრის ცნობას ეორეს ეუწოდებს და მოუწოდებს ნე წამოეგებინან პროვოკაციის ანეკენზე.

ბერასლიმ რამიშვილი. ბურიის და თქვენი ინტერესები გადაკავშირებელი ერთმანეთში. გვიქვს ერთმანეთში მისელა-მოსელა. ცუდ კაცებს ჩვენშიც და თქვენშიც ეფრთ წული აიმღვრიონ? და შემდეგ თეფეზები დაიშალონ. საჭიროა ყოველივე ცნობას ფოთხოლით მოეეკიოთ და ეკეკრ ან დავიჯერეთ ეგი. თქვენი ბასუხით ნასიამოვნები ვართ და გადაგცემთ გეოოლებენ, რომ თქვენგან ლაკეტი მოსაოოდნელი არ არის.

ხულეიმან აღა ეკონა—გაკეირებას გამოსოქვამს,—რათ დასჭირდათ გურულებს ფლეეკეციის გამოგზავნა. გურულებისაგან ქობულეთის ერთგულებაში ექვი არ უნდა შეეტანოდეს. ქობულეთი თავს თავს არ შეიარეხენს გურულებს წინაშეო.

ნური-ეფენდი ჯიფეკეაძე—მომართავს კოეუბს თათოოული ფრაზით, რომლის შინაარსი შემდეგია: „ოოდესეც ერთად მოეკალპარაკებო, ყეელანი თანაბარნი ვართ, ხოლო ოოდესეც დავიშლებიო, დაგვავიწყდებამ“. მოეწოდებს კოეუბს არ დაიეეწოს ფლეეფლეი სიტყვები, ბოლოშდის მტკიცეთ დაიკეან თავისი ღირეპა. ირწმენება, რომ ქობულეთის ხალხი ღალატს არ ჩაიდენს.

ხუსეინ ცივაძე—აღნიშნავს, თუ როგორ აეუბედენ ბათ ძეკი მთავრობის დროს ადგილობრივი ბერძენები და სომხები. ითხოვს ქართველებისაგან დაიცვან ქობულეთელები ამ ხალხთა შეეფოწოვისაგან.

მემედ გოგიბერიძე—(ადგილობრივი კომისარი), მტერი ბევრი გეყოვნ, მაგრამ ეუ შეგეშინებიეთ, როდესაც სათავეში ჩვენი ძმები, ქართველები არიან. ესენი დაგეიცავენ ყოველგვარ პროვაკაციისაგან. ჩვენ ერთგულთა უნდა ვიყოთ ქართველებთან, არ უნდა გავწყვეტოთ ისტორიული კავშირი. გეოფარკოს ქართველებთან კავშირს. (ტაში).

ერთი ჯარისკაცი განმარტებას იძლევა მომხდარ ჩხრეკის შეაახებ. კოტის ნაწილი მოითხოვს გამოშლილნეოეს „ბის მომეწყობა „პროოოკატორები“.

ორატორების ეშრავლეთ ინ აზრს ეეკ გამოსთქვამს, რომ ისინი აპეტოოთ ეერე ერთ მხარეს ვერ დაებარაენ. მაგრამ ქართველებს არ უუდალტენენ.

დასასრულ ლაპარაკობს რაფიელ ჩიბლაძე. ახსნა განმარტებას იძლევა ზოგ შეკითხვებზე. „ირაკინ ოფიტროს, ამბობს ორატორი, თითქო ჩვენ აპარეულს ეუპარიდპრიდეოდეთ. ჩვენ ისე უნდა მოვგვგვიროთ საქმე, რომ ჩვენმა მტრებმა ასეთი დასკვნა არ გამოიყვანონ. ჩვენ უნდა ვეეკადოთ, რომ ეს ბნელი პირები მზის სანათლეზე გამოვიყვანთო. ოჯახშიც არის მახინჯი. ერთმა პირმა რომ დაამაეოს, მთელი ხალხი რა შეეიან? ასეეთ პირეეი ეეკეოენ ბოძზე უნდა გავაკოთ.

დღეს მთელი საქართველო ბათუმს აეუყვება. ყველას პირზე აკერია: ან სიკვდილი, ან გამარჯვება! დელეგაციაც, გახარებული თქვენი პასუხით, ეეკეა, სიიდნაც მოვიდა და თქვენს პასუხს გეეუბნებინ ბათუმელებ და ქართველების სისხლს ვერ დაიღვრით. ამაეე დროს არც თქვენ გაგიწევთ წინააღმეფეგობასეთ.“ მე, „გაგაკოლებას ორატორო, ვერ გავხდები აპარილებას ამხანაგი, იმიტომ რომ მე იქ დაენინახე ქალი წესჩერილობება. საწყალი, გატყვიებული ხალხი მოხერთი ქედს იხრის ჯამალ ბეგის წინაშე. მე ჩემი თვალით დავინახე. ჯამალ-ბეგის დაჭაშვები როგორ აწყვიდეს სილას აპარეულს. მოხუცებულნი გვეუნებენთ, თითქო რჯულის დაცვის მიზნით საჭირო იყოს ოსმალეთთან შეერთება, მაგრამ მე მოუწოდებ ახალგაზრდებს ნე დაუკერქნთ მოხუცებულო, შეეერთოდთ და გვეოდნი ამოვედგეთ ჩვენს მოძმე ქართველებს. (ტაში. მოხუცი უკმაყოფილება ეტყობა).

ოსმან ბახილაძე. ეიცით, რომ ჩვენ და ქრისტიანი ქართველები ძმები ვართ. თათაროული ჩვენ არ გვეკმის. ჩვენი სამშობლო ენა ქართული ენაა. ვეთანხმებით, რომ ოსმალეთი წაგვაჯარეს ჩვენ თავისუფლებას. ჩვენ არ გიღალეტებთ, მაგრამ თქვენც დაგვიფარეთ ყოველგვარი პროვოკატორობისაგან.

სულეიმან-აღა მენეფე ოღლი. ჩვენგან თქვეს სრული იმედი უნდა გქონდეთ. ჩვენსა და აპარას შორის დიდი განსხვავებაა. ჩვენი ხალხი უსწავლელია. ჩვენში რომ მეტი სკოლები ყოფილიყო, ეხლა ამდენი ლაპარაკი ალარ დაგვჭირდებოდა. ეხლა თქვენგან მოველთან ნუგეშს და შველას. გვიჭერეთ ადგილი. სავოსხოს დროს ხად დაებიზნოთ ცოლშვილი. ჩვენ ქრისტიან ქართველებს ვერ მოგშორდებით. და თუ გეოდნა ოსმალეთსა, ჩვენი საქმე წასულია. გთხოვთ დაგვიფარეთ როგორმე ოსის საშინელებისაგან.

ბეგნა მარგალიტაძე ცეხერების დაპეტრის ცნობას ეორეს ეუწოდებს და მოუწოდებს ნე წამოეგებინან პროვოკაციის ანეკენზე.

გერასიმე რამიშვილი. გურიის და თქვენი ინტერესები გადაკავშირებელი ერთმანეთში. გვიქვს ერთმანეთში მისელა-მოსელა. ცუდ კაცებს ჩვენშიც და თქვენშიც ეფრთ წული აიმღვრიონ? და შემდეგ თეფეზები დაიშალონ. საჭიროა ყოველივე ცნობას ფოთხოლით მოეეკიოთ და ეკეკრ ან დავიჯეროთ ეგი. თქვენი პასუხით ნასიამოვნები ვართ და გადაგცემთ გეოოლებენ, რომ თქვენგან ლაკეტი მოსაოოდნელი არ არის.

ხულეიმან აღა ეკონა—გაკეირებას გამოსოქვამს,—რათ დასჭირდათ გურულებს ფლეეკეციის გამოგზავნა. გურულებისაგან ქობულეთის ერთგულებაში ექვი არ უნდა შეტანილიყო. ქობულეთი თავს არ შეიარეხენს გურულებს წინაშეო.

ნური-ეფენდი ჯიფეკეაძე—მომართავს კოეუბს თათოოული ფრაზით, რომლის შინაარსი შემდეგია: „ოოდესეც ერთად მოველალპარაკებო, ყეელანი თანაბარნი ვართ, ხოლო ოოდესეც დავიშლებიო, დაგვავიწყდებამ“. მოეწოდებს კოეუბს არ დაიეეწოს ფლეეფლეი სიტყვები, ბოლოშდის მტკიცეთ დაიკეან თავისი ღირეპა. ირწმენება, რომ ქობულეთის ხალხი ღალატს არ ჩაიდენს.

ხუსეინ ცივაძე—აღნიშნავს, თუ როგორ აეუბედენ ბათ ძეკი მთავრობის დროს ადგილობრივი ბერძენები და სომხები. ითხოვს ქართველებისაგან დაიცვან ქობულეთელები ამ ხალხთა შეეფოწოვისაგან.

ოედ. ხუხუნაშვილი.

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ

თფილისი. აკეაფო სასადილოების, რესტორანების და სასტუმროების პატრონთა და ამაგე დაწესებულებებში მოსამსახურეთა შორის ეკონომიური ნიადაგზე მოხდა უთანხმობა, რამაც ბოლოს მოსამსახურეთა გაფიცვა გამოიწვია, რის გამოც შესაფერისი ზომები იქნა მიღებული შრომის კომისიის ამხ. ი. ფ. ფარტალოიანშეეილის მიერ. დაფუოვნებულ შესდგა სამეფიციო-ორ სასამართლო, რომელშიაც დაწესებულებების პატრონთა მხრით შედიოდნენ: რ. დათუშიძე, ა. ლორიკეიფანიძე, ნ. ნეკეიფა, ს. მოშეცარიძე, ა. ასათიანი და ი. ნინიძე; მოსამსახურეების მხრით შედიოდნენ: ი. მეხეკრიძე, ს. ზახარეიე, მ. ცომპოა, კ. გოგებერიძე, ვ. კალანდადე და გ. ტაბიძე. სამეფიციო-ორ სასამართლოს კრება მოხდა 2 მარტს ამხ. ი. ფარტალეანშეეილის თავმჯდომარეობით, რომელიც გაგრძელდა სამს დღეს.

მოსამსახურეთა წარმომადგენელმა კ. გოგებერიძემ გააცნო დაწესრეილებით მიჩეკნი გაფიცვისა, განსაკუთრებით სასტუმრო „ორიანტის“, „პალას-ოტელის“, „ეკაკეზნის“, „ბომრნდის“, „ნოეს“, ინ ტერნაციონალის“ და „სეეერნი ნიმერ“-ში მოსამსახურეთა, რომელთა რიცხვი 300 აღემატება; სხვა დაწესებულებებში სხვადასხვა მოსახრეობა გამო გაფიცვა ჯერ-ჯერობით შეჩერებულია. მუშაკეკლები ისევ ძველ პირობებში იმყოფებიან. მათ ჯამ-ეგრეკეზე მიეკადეს ხელოდ 10 პროც. და ასეთმა აუტანელმა პირობებმა აიძულა მზარეულები კომპრომეტივი გაეწსნოთ. ეს ბოლო პირველ რიცხვებში გამგეობის განკარგულებაში ყოფილ მხოლოდ 3500 მან. საწარმოოო თანახმა, მაგრამ მიუეხედვი ამისა ამხანაგობას მიეცი ოდენობა ამხანაგობისთვის 14,499 მ. 93 კ ამის გარდა ამხანაგობას ჰქონია სხვა წარმოებაც (სიმინდი, ალოგეშეის თესლი), რომელსაც მოუტანია მხეეეეი 988—82 კ. სულ ამხანაგობას მთელი წლის განმავლობაში მოუგია 15,448—75 კ. ხარჯეეი ჰქონია 8740—87 კ.

ამასთან მომხსენებელმა აღნიშნა: „სამანფაქტურო წარმოება დაფუძეეეთ ეკანასკნელ თვეებში, რაზეეეეა თქვენი დასტური არ გვქონია, მაგრამ მეგიდეთ რა მხედველობაში მისი აუცილებლობა და წეეროთ ინტერესები, გადავდგეთ ასეთი ნაბიჯი“; „ამხანაგობის ხაკლი—ამბობს მოამხსენებელი მდგომარეობის მხოლოდ იმაში, რომ ანგარიშები არ არის შესაფერ სისტემაზე დაყენებული, რის გამოც ფინანსეეეეი შეეკლიფეეეეა შეგვბარო“. შემდეგ ამისა სარეეეზნო კომისიის წეერი ს. ბურეეეულმა აკეიფეს მოხსენებას და დაასკეეინთ ინასეე მოხსენებას და დაასკეეინთ ინასეე ამბავს, რაც გაგეეეინის წეერი. მასთან კრებას მიუთითეს, რომ თიმპალეში ანგარიშების ახალ სისტემაზე მოწყობას მიეეკეს ყურადღება. კრებამ დაამტკიცა ანგარიშები და მადლობა გამოუცხადა გამგეობას ენერგიული მუშაობისთვის. იმის გამო, რომ სარეეეზნო კომისიას მხოლოდ წლის ბოლოს მიეეკეკვეა ყურადღება ამხანაგობისთვის კრებამ წყეეხარება გამოსთქეა. მოგება—6707—80 კ. ასე გადაწყდა: თვითეული წეერს მიეეეეტა თითო პაი, რაიც შეადგენს 2465 მ. წინელ გვარადეეეე